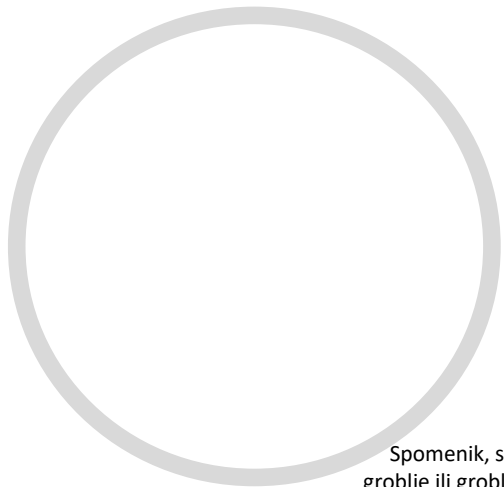

Oboji me!

Probaj nacrtati sami

Spomenik, spomen-
groblje ili groblje? Sve to!
Borci čiji posmrtni ostaci
su pronađeni nakon rata,
sahranjeni su na ovoj
lokaciji.

SAZNAJ VIŠE

Jeste li znali?

18,000 predratna populacija Mostara

6,000 građana je učestvovalo u NOB-u – svaki treći Mostarac

1,800+ poginulih (preko 760 u borbi, 1100 u fašističkom teroru). Svaki 10-ti Mostarac nije dočekao oslobođenje.

15 narodnih heroja (13 poginulih).

25 (godina): srednji uzrast palog borca.

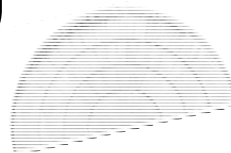
Crtež Jelene Arsenijević

„Kako će ovu građevinu tumačiti generacije posle nas? Šta će u njoj videti, šta će doživljavati? Hoće li im ona štogod reći? Hoće li razgovarati posetioci i građevina, onako kao što se danas, reklo bi se, već pomalo razgovaraju?“

kosmološki sat koji povezuje spomen-
groblje sa vasionom

Partizansko spomen- groblje u Mostaru

Predbalkanski
simboli

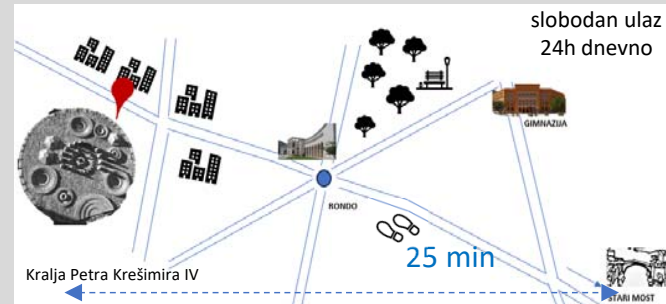
Podignut u slavu
antifašističkih boraca iz
Mostara i okoline

pravo na ljepotu snova

6 terasa

650+
spomen-
ploča

kamen • voda • vazduh •
svjetlost • rastinje

slobodan ulaz
24h dnevno

Kralja Petra Krešimira IV

25 min

Partizansko spomen-groblje

LEGENDA

- 1 PRILAZ SPOMENIKU:** širok i popločan oblucima iz Neretve
- 2 DONJA KAPIJA:** Ulaz u groblje je stiješnjen, strm i krivudav, poput kanjona nemirne planinske rijeke... podsjeća na kanjon Neretve ili legendarne Sutjeske gdje su borci herojski ginuli.
- 3 VODENE ORGULJE:** Čim posjetilac uđe u groblje, dočekuje ga voda ... Fontana je oblika majčine suze (za Bogdana ima oblik materice kao simbola novog života)
- 4 STAZA:** I staza koja vodi do platformi sa spomen-pločama popločana je, poput saga, desetinama hiljada oblutaka iz Neretve...
- 5 „ROGOVI“:** skulpture koje podsjećaju na minojske robove posvećenja, svetog bika, što predstavlja svetost strukture.
- 6 KAPIJE:** Ulazak na terase sa spomen-pločama je izlazak iz hladovine u sunce i obratno.
- 7 KANJON ILI ULICA GRADA MRTVIH:** građen od kamena, stvara duboke sjenke.
- 8 KOSMOS ili ŠTIT:** ugrađen u frontalni zid na samom vrhu - veliki kosmički sunčani sat ili krug sa štitom nazvan "Kosmos" sa znacima sunca, mjeseca i zvijezda kao krajnji cilj čovječanstva.
- 9 FONTANA-ZUPČANIK:** simbol pokretačke snage – iz zupčanika je tekla voda koja se slijevala u okrugli bazen na dnu...
- 10 ORNAMENT KAMENIH PLOČA:** prepliće se sa drugim, bogatijim, smjelijim kamenim šarama, ispisuje se nemušto, ali zvučno pismo ornamenta, kao i na starim mostarskim zdanjima
- 11 PLANINSKI VRHOVI:** u centralnom dijelu groblja uzdižu se planinski vrhovi, sure i strme hercegovačke hridine.
- 12 PREDBALKANSKA SIMBOLIKA:** predstave sunca, mjeseca, planeta, sazvežđa... veliki astrološki model iz kojeg smo svi složno, i u najvećem zanosu, čitali najbolju budućnost.
- 13 TERASE:** Šest stepenastih terasa (platforme na kojima stoje spomen-ploče) poput krovova dižu se jedna nad drugom, poput bregova ... podsjećaju na strme padine doline Neretve na kojima se smjestio grad Mostar.
- 14 SPOMEN-PLOČE:** Forma podsjeća na posječeno stablo, na panj, i govori o pokošenim mladim životima.
- 15 FONTANA BEZ VODOSKOKA:** Mirna i zelena voda simboliše odavanje pošte palim borcima, herojima kojih više nema među živim. Alegorija o novim napajanjima mladih generacija i idealima za dobro čovjeka.

PARTIZANSKO U BROJKAMA:

- 12,000 komada kamenih ploča
- 1,193 m² kamenih ploča sa starih kuća
- 871 m² popločanih staza
- 87,000+ oblutaka iz Neretve

A ja sam mislio da mostarski borci, takoreći dečaci i devojčice, imaju „pravo na lepotu snova“...

Ime i prezime
godina i mjesto rođenja i pogibije
Preko 650 spomen-ploča...
Oko 540 sahranjenih boraca

Raspjevani, paganski, karakter nekropole...

20+ min. potrebno za obilazak

Arhitekt je želio da njegova urna stoji na ulazu, od čega je ipak odustao.

UGROŽENI SPOMENIK
stanje spomen-ploča od 15.6.2022.

Ovaj Spomenik koji u sebi nosi mrtve, vedar je i razdragan. Čovek silazi niz njegove rampe, vraća se u grad s verom u vrednosti života, ponet većim i konačnim težnjama čovekovih stremjenja...

predbalkanska simbolika

... i, vijugavim, kamenim serpentinama propešačiti uzbrdo dobrih 300 m

Od ulazne, donje kapije (2) do česme na vrhu (9) treba savladati 20 m visinske razilke...

minojski rogovi okružen čempresima sa svih strana ...

Posađene su domaće biljke ružmarin, kadulja, santolina, lavanda, u zimskom i ljetnom ansamblu...

Terase spomenika uskoro su osvojila deca...

Neki su ovdje naučili plivati u mirnoj vodi fontane ogleda se grad živih.

mačine suze ili materica

300 m

“lavovi” - čuvari ulazne kapije

Obluci iz Neretve